

HEKİM BİRLİĞİ

Hekim ve Sağlık alışanları Birliği
Sağlık ve Sosyal Hizmetler Sendikası

KAMU GÖREVLİSİ HEKİMLERİN ALIřMA SÜRESİ

İÇİNDEKİLER

I. GENEL DEĞERLENDİRME.....	3
A. RADYOLOJİ UZMANLARI YÖNÜNDEN.....	3
II. AİLE HEKİMLERİNİN ÇALIŞMA SÜRESİ.....	4
III. NÖBET FAZLA ÇALIŞMA.....	4
A. NÖBET GENEL ESASLARI.....	4
B. NÖBET TÜRLERİ.....	5
a. İcapçı (Ev) Nöbeti.....	5
b. Normal Nöbet.....	5
c. Acil Nöbeti.....	5
d. Branş Nöbeti.....	5
e. Radyoloji Uzmanları Yönünden Nöbete İlişkin Özel Düzenlemeler.....	5
C. NÖBET UYGULAMALARI.....	6
a. Asistan Hekim Nöbetleri.....	6
b. Uzman Hekimlerim Acil Servis Nöbetleri.....	7
c. Aile Hekimleri ve Toplum Sağlığı Merkezi Hekimlerinin Acil Sağlık Hizmetleri Nöbetleri.....	8
d. Tek Uzman Hekim Nöbetleri.....	10
e. Gebelik ve Analık İzninde Nöbet.....	11
D. NÖBET SONRASI DİNLENME-İZİN HAKKI/NÖBET-FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ.....	12
EKLER.....	15
Hekim Birliği Senkdikası Beyaz Kod Hattı.....	16
İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 2014/1084 E. sayılı, 2014/1416 K. sayılı Dosyası.....	17
Danıştay 12. Daire'nin 2018/4451 E., 2019/3122 K. sayılı Doyası.....	19

I. GENEL DEĞERLENDİRME

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 99. maddesi uyarınca **haftalık çalışma süresi 40 saattir.**

Maddenin devamında özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma sürelerinin belirlenebileceği düzenlenmiştir.

Kamu görevlisi hekimlerin günlük çalışma sürelerine yönelik bir üst sınır belirtilmemiştir. Yine haftalık ya da günlük normal çalışma sürelerinin dışında, fazla çalışma sürelerinin üst sınırını belirleyen bir düzenleme de yoktur.

Fazla çalışmanın üst sınırının olmaması, *hekimlerin dinlenme haklarını ortadan kaldırıci uygulamalara yol açmaktadır. Oysa yeterli dinlenme olmaksızın insanların çalıştırılması daha yüzyılın başında yasaklanan bir çalışma biçimidir.*

Anayasa'nın “Çalışma Şartları Ve Dinlenme Hakkı” başlıklı 50. maddesine göre “Dinlenmek çalışanların hakkıdır.” Bu hak temel hak ve hürriyetlerden olması nedeniyle şahsa bağlı devredilemez sosyal bir haktır. Anayasanın 50. maddesinin gerekçesine göre de dinlenme hakkı “...hem çalışanın bedenlen korunması için zorunlu hem de çalışanın dinlenme sonrası çalışmasının verimi için gereklidir.”

1961 Anayasası döneminde Anayasa Mahkemesi'nin hafta tatili konusunda verdiği bir kararında da “...bugün Dünyada çalışan bütün kişilerin dinlenmeleri gerektiği, bunun sağlığı koruma koşullarından olduğu, dinlenmenin çalışmaktan doğan yıpranmaları giderdiği ve çalışanlara daha iyi, daha verimli çalışma olanağı sağladığı ve böylece hem çalışan kişinin hem de çalışmakla ilgili bulunan toplumun yararının bulunduğu kabul edilmektedir” denilmiştir.

Avrupa Birliği Parlamentosunun üye ülkeler açısından bağlayıcı ve zorunlu 1993 tarih ve 104/EC ve 2003 tarih ve 88/EC sayılı direktiflerinde, **hekimlerin günlük çalışma süres 8 saat olup bu süre haftalık 40 saati aşmayacaktır.** Zorunla hallerde günlük çalışma süresi 10 saati aşmamak üzere uzatılabilecektir. **Ancak günlük 10 saatlik çalıştırma halinde dahi, çalışanlar yönünden bir yılda 24 hafta ortalama 8 saatlik çalışmayı güvence altına alacak şekilde çalışma düzenin belirlenmesi zorunludur.**

Avrupa Birliği Mahkemesi'nin 03.10.2000 tarihli SİMAP, 09.09.2003 tarihli JAGLER ve 11.01.2007 tarihli VOREL kararında, **hekimlerin nöbetler dahil haftalık çalışma sürelerinin en çok 48 saat olabileceği belirtilmiştir.**

A. RADYOLOJİ UZMANLARI YÖNÜNDEN

5947 sayılı “Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 9. maddesi ile 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a “Ek Madde 1” eklenmiş ve sağlık hizmeti alanında radyasyonla çalışan personelin **haftalık çalışma süresi 35 saat olarak düzenlenmiştir.**

II. AİLE HEKİMLERİNİN ÇALIŞMA SÜRESİ

Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Kapsamında Sağlık Bakanlığınca Çalıştırılan Personele Yapılacak Ödemeler ve Sözleşme Şartları Hakkında Yönetmelik'in 10. maddesi uyarınca ***aile hekimlerinin haftalık çalışma süresi 40 saattir.***

Söz konusu maddeye göre; ***Aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları, acil veya olağanüstü durumlar hariç, haftada kırk saatten az olmamak kaydı ile ilgili aile hekiminin talebi ve yerel sağlık idaresinin onayı ile belirlenen çalışma saatleri içinde çalışırlar.***

Haftada kırk saatten fazla veya hafta sonları çalışma aile hekiminin ve aile sağlığı elemanının talebi üzerine yapılabilir. Çalışma saatleri haftanın tüm günlerine yayılabilir.

Aile hekimleri, görev tanımlarında belirlenen nöbet, acil yardım hizmetleri, olağanüstü durumlarda yapacakları hizmetler, toplum sağlığı ve benzeri hizmetlerde aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları, çalışma saatleri dışında veya hafta tatili ve resmi tatillerde de çalıştırılabilirler.

Aile hekimlerine fazla çalışma sürelerine ilişkin ek ödeme yapılacağına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Aile Hekimlerine yönelik olarak belirlenen bu çalışma rejimi çalışanlarının korunması amacı ile çalışma süresi ve çalışma günlerinin sınırlandırılmasına yönelik tüm ulusal ve uluslararası düzenlemelere aykırı düşmektedir.

Danıştay 5. Dairesinin 24.12.2014 günlü, E:2011/3546 K:2014/9861 sayılı Kararında yer verilen;

*“5258 sayılı Yasa’nın 5. maddesi ile Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği’nin 10. maddesinde aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları için öngörülen ve haftada 40 saat, olan çalışma süresi, davacı tarafından ileri sürüldüğü gibi asgari değil, **haftalık yasal çalışma süresi** olarak belirlenmiş olup mesai saatlerinin belirlenmesi yetkisi yerel sağlık idaresinin onayı alınmak kaydıyla, aile hekimine bırakılmıştır.*

Kırk saatten fazla veya hafta sonları çalışma ise ancak aile hekimi ve aile sağlığı elemanının kendi istekleri halinde gündeme gelebilecek bir konu olup, bu hükmün yasal çalışma süresini kamu personeli aleyhine değiştirici bir düzenleme olarak yorumlanamayacağı açık bulunduğundan anılan ibarede üst hukuk normları ile kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırılık görülmemiştir.”

şeklindeki hüküm ile, Aile Hekimlerinin haftalık yasal 40 (kırk) saatlik çalışma süresinin üzerinde bir süre için çalışmaya zorlanamayacakları açıktır.

III. NÖBET-FAZLA ÇALIŞMA

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği’nin 42. maddesinde nöbetler, Acil, Branş, İcap ve Normal nöbet olmak üzere dört gruba ayrılmıştır.

A. NÖBET GENEL ESASLARI

Genel olarak yataklı tedavi kurumlarında nöbet; normal çalışma saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde dışarıdan gelecek hastalarla, kurum içindeki hastaların acil durumlarında tıbbi

ve bununla ilgili idari ve teknik yardımları vaktinde sağlayabilmek, olması muhtemel idari ve teknik olay ve kazalara zamanında müdahale edebilmek amacını güder.

Nöbet Saat 8.00'den ertesi gün 8.00'e kadar devam eder. İcap nöbeti dışındaki nöbet türlerinde nöbetçi olanlar kurumdan ayrılamaz.

B. NÖBET TÜRLERİ

a. İcapçı (Ev) Nöbeti:

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinin 42. maddesinin 1. fıkrasının (A) bendine göre; ***Birden fazla uzmanın bulunduğu, ancak tutulacak nöbet miktarı karşısında uzman sayısının yetersiz kaldığı sağlık kuruluşunda uygulanır.***

Baştabip dahil iki veya üç uzman bulunan kurumlarda sadece bu nöbeti tutulur. ***İcap nöbetçisi, akşam vizitlerini yapar, mesai dışında bulunduğu yeri bildirir, davet edildiğinde kuruma gelir.***

b. Normal Nöbet:

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinin 42. maddesinin 1. fıkrasının (B) bendine göre; Mesai saatleri dışında personelin mesai başlangıç saatini değiştirerek veya vardiya sistemi ile gördürülemeyen veyahut bunların dışında kalan hizmetlerin yürütülmesi için düzenlenen nöbet şeklidir.

Amacı sağlık hizmetinin mesai saati dışındaki devamını sürdürerek idari ve tıbbi hizmetlerde süreklilik sağlamaktadır.

Baştabip dahil dört ve daha yukarı tabip bulunan kurumlarda sadece bu nöbet tutulur.

c. Acil Nöbeti:

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinin 42. maddesinin 1. fıkrasının (C) bendine göre; Hastanenin türüne, iş durumuna, personel mevcuduna, hizmetin gereklerine göre baştabip tarafından düzenlenir.

Acil nöbeti tutanlar bir başka nöbete dahil edilemez. Uzman durumu müsait olan kurumlarda lüzum görülen branşlar için normal nöbete ilave olarak ayrıca acil nöbeti konulabilir. Bu takdirde acil nöbetine iştirak edecek diğer sağlık ve yardımcı sağlık personelinin kimler olacağını ve bunların miktarını baştabip tesbit eder. **Acil nöbeti tutan uzmanın talebi üzerine yapılacak, çağrıya ilgili dal uzmanı ve diğer personel uymaya zorunludur.**

d. Branş Nöbeti

Birden fazla genel cerrahi, iç hastalıkları klinikleri ve kadın hastalıkları ve doğum kliniği bulunan yataklı tedavi kurumlarında tutulur. Kliniklerdeki bütün personel branş nöbetine dahil edilir. Branş nöbeti tutanlar bir başka nöbete dahil edilemez.

e. Radyoloji Uzmanları Yönünden Nöbete İlişkin Özel Düzenlemeler

Radyoloji uzmanları ancak günlük mesai süresi ile sınırlı olmak üzere (haftalık 35 saat) ve hizmetin gereği olarak nöbete dâhil edilebilir. Radyoloji uzmanları, sadece radyoloji ve

nükleer tıp birimlerinde, acil tanı ve tedavinin uygulanabileceği durumlarla sınırlı olarak nöbete dahil edilebilirler.

C. NÖBET UYGULAMALARI:

a. Asistan Hekim Nöbetleri,

Nöbet tutturulan asistan/ araştırma görevlileri tıpta uzmanlık eğitimi gören öğrencilerdir. Tıpta ve Dişhekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin 4/1-l maddesine göre uzmanlık öğrencileri “Kurumlarındaki kadro ve pozisyonları ne olursa olsun bu Yönetmelik hükümlerine göre uzmanlık eğitimi gören kişiler” olarak tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin; 26. maddesinin 3. fıkrası uyarınca uzmanlık öğrencileri eğitim sorumlusunun gözetim ve denetiminde araştırma ve eğitim çalışmalarında ve sağlık hizmeti sunumunda görev alabilir. Aynı maddenin 2. fıkrası uyarınca da uzmanlık eğitimi

uygulamasından sayılmayan işlerde görevlendirilemezler. Uzmanlık öğrencilerinin eğitim aldıkları kurumlardaki nöbet ve çalışma düzenlerinin Yönetmelikle düzenlenen bu temel kurallara göre belirlenmesi gerekmektedir.

Bu kurallar uyarınca asistanlara kendi alanlarında eğitim sorumlusu gözetimi olmaksızın nöbet tutturulması hukuka aykırı olduğu gibi uzmanlık eğitimi ile ilgisi bulunmayan hizmetlerde nöbet tutturulması da mevzuata aykırıdır. *Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinin 7/ç maddesi uyarınca Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından 21-22-23.06.2010 gün ve 82 sayılı Karar ile Tıpta Uzmanlık dallarının rotasyonları ve süreleri belirlenmiştir.*

Örneğin bu rotasyon kararlarına göre acil tıp uzmanlık dalına yönelik bir rotasyonu bulunmayan dalların acil servislerde nöbetçi hekim olarak görevlendirilmesi de mevzuata aykırıdır. Çünkü bu tür uygulamalar uzmanlık eğitimi uygulamasından sayılan işler kapsamında yer almamaktadır.

Sonuç olarak uzmanlık eğitimi gören asistanlar, kendi uzmanlık eğitimleri kapsamında ve ancak eğitim sorumlusunun nezaretinde uygulama yapabilirler, onlara bu kapsamda nöbet tutturulabilir.

03 Eylül 2022 tarih ve 31942 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, yayımlandığı gün yürürlüğe giren Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği m.11(5) de“... Gece nöbeti tutan uzmanlık öğrencileri nöbetin ertesi günü sağlık hizmeti sunumunda görev almaz...” hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm doğrultusunda, gece nöbeti ertesi günü sağlık hizmeti sunulması yasaklanmıştır. Hükümden de anlaşılacağı üzere nöbet ertesi yasaklanan, uzmanlık eğitimim kapsamındaki eğitim veya araştırma faaliyetleri değil sağlık hizmeti sunumudur.

Yönetmelik, yayımlandığı 03 Eylül 2022 tarihinde yürürlüğe girerek Resmi Gazete ilanı niteliği sebebiyle başkaca bir usule gerek kalmaksızın, doğrudan hüküm ve sonuç doğurmaktadır.

Nöbet sırası eğitim faaliyetleri için mesaisine devam eden Asistan hekimlerin nöbet ücretlerinin ödenmesi gerekliliği aşıkardır.

b. Uzman Hekimlerin Acil Servis Nöbetleri

Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliğinin 15. maddesinin *b) fıkrasında acil servislerdeki acil sağlık hizmetlerinin uzman tabip sorumluluğunda, acil sağlık hizmetleri konusunda*

eğitim görmüş, tecrübeli ve yeter sayıda tabibin, hemşirenin ve diğer personelin de katılımı ile bir bütün olarak yürütülecek şekilde organize edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Burada sözü edilen uzman tabip “Acil Tıp Uzmanı” olan Tabiptir.

Yataklı sağlık tesislerinde acil servis hizmetlerinin uygulama usul ve esasları hakkında tebliğ 12. Maddeye göre; *Kadrosunda 5 ve daha fazla acil tıp uzmanı veya çocuk acil tıp yan dal uzmanı bulunan sağlık tesislerinde acil serviste 24 saat esasına göre bu uzman tabiplerden en az birinin görev yapması esastır. Acil tıp uzmanı veya çocuk acil tıp yan dal uzman sayısının yeterli olması halinde aynı anda birden çok uzmana nöbet görevi verilir.*

Acil tıp uzmanı veya çocuk acil tıp yan dal uzman sayısı yeterli olmayan hastanelerde tüm uzman tabipler, acil servis sorumlu tabibinin teklifi baştabibin onayı ile acil servis nöbet görevine dahil edilebilirler.

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinin 42. maddesinde ise *uzman durumu müsait olan kurumlarda lüzum görülen branşlar için normal nöbete ilave olarak ayrıca acil nöbeti konulabileceği belirtilmiştir. Ancak buradaki acil nöbeti acil servis sorumlu uzmanı*

olarak nöbet değil, uzmanlık alanı ile ilgili acil hastalara konsültan hekim olarak hizmet vermeyi içeren nöbet türüdür.

Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliği uyarınca *Acil Tıp Uzmanı hekimin bulunmadığı yerlerde acil serviste görevlendirilecek nöbetçi tabiplerin mutlaka acil sağlık hizmetleri konusunda eğitim görmüş, tecrübeli bir tabip olması gerekir. Yine bu hizmetlerde görevlendirilecek hekimlerin başka bir nöbet türüne dahil edilmesi Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğine aykırıdır.*

Yataklı sağlık tesislerinde acil servis hizmetlerinin uygulama usul ve esasları hakkında tebliği 12. maddeye göre; *Uzman tabip sayısının altıncı fıkarda belirtilen sayıdan az olması*

durumunda her bir uzmanlık dalı için branş nöbeti düzenlenememesi hâlinde, sağlık tesisi bünyesindeki mevcut klinisyen uzman tabipler arasında dahili branş havuz nöbeti ve cerrahi branş havuz nöbeti düzenlenir.

Dahili ve cerrahi branş havuz nöbeti düzenlenebilmesi için; tüm dahili ve cerrahi klinisyen branşların her ikisinde de ayrı ayrı toplam 6 ve üzeri sayıda uzman tabip bulunması gerekir. Dahili ve cerrahi branş havuz nöbeti tutulan hastanelerde, nöbetçi tabiplerin branşları dışında hasta kabulü ve konsültasyon ihtiyaçları için her branşın acil icapçı tabip nöbet listesi düzenlenir.

Ana daldaki uzman tabip sayısı hastanede branş nöbeti tutmak için yeterli değilse yan dal uzmanları ilgili ana daldaki nöbet görevine dahil edilebilirler. Yan dal uzman tabiplere hasta yoğunluğu ve benzeri sebeplerle ihtiyaç duyulması halinde yan dal icap nöbet görevi de verilebilir. Bu hususlar ile ilgili kararı baştabip verir.

Bu düzenlemeler uyarınca acil servislerde görev yapan hekimlerin sağlık kuruluşlarından ayrılması, kadro yetersizliği vb. gerekçelerle acil sağlık hizmetleri

konusunda eğitimi ve tecrübesi olmayan uzman hekimlerin acil servis nöbetçi tabibi olarak görevlendirilmesi hem hukuka hem de sağlık hizmetlerinin gereklerine aykırıdır. Aynı şekilde uzman hekimin eğitimi ve tecrübesi bulunsu bile servis, branş vb. diğer nöbet türleri ile birlikte acil servis nöbeti tutturulması da hukuka aykırıdır.

Sendikamızın konu ile ilgili CİMER e yapmış olduğu başvuruya cevabı şu şekildedir:

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER)’ne yapmış olduğunuz 2204185945 sayılı başvurunuz SAĞLIK HİZMETLERİ PLANLAMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI tarafından 24.10.2022 tarihinde cevaplanmıştır

Cevap Metni:

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine yapmış olduğunuz başvurunuz incelenmiştir.

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği esasları ve Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul Ve Esasları Hakkında Tebliğ dikkate alınarak;

1) Müstakil acil branş nöbeti; Uzmanlık dalında tabip sayısı müstakil acil nöbeti tutmaya yeterli ise baştabip tarafınca uzmanlık dalı için müstakil acil branş nöbeti düzenlenebilir. Müstakil acil branş nöbeti tutan tabiplere elektif iş planlarında veya idari başka birimlerde, ilgili nöbet günü için ek bir görev verilemez. Müstakil acil branşı sadece acil serviste nöbet tutmakla yükümlüdür.

2) Branş nöbeti tutan hekimler hastanede; yataklı servis, acil servis, yoğun bakım vs. çalışır.

3) Dahili ve cerrahi branş havuz nöbeti tutan hekimler; ”Branş nöbeti: Birden fazla genel cerrahi, iç hastalıkları klinikleri ve kadın hastalıkları ve doğum kliniği bulunan yataklı tedavi kurumlarında uzman ve klinik adedi göz önüne alınarak acil hizmet için kliniklere bütün personeliyle birlikte branş nöbeti tutturulabilir. Gerek görülürse ve uzman adedi yeterli bulunduğu takdirde acil vak'ası bulunan dallardan birer uzman, yoksa kıdemli uzmanlık eğitimi görenler de bu ekibe eklenebilir, veya davet edilebilir. Branş nöbetini üstlenen klinikler, gece nöbetini ifa edecek tabip ve personel ekiplerini düzenleyerek gereği yapılmak üzere baştabibliğe verirler. Bu kliniklere gereğinde başka hizmetlerden personel takviyesi yapılabilir. Branş nöbetlerini üstlenen klinikler o dalın acillerinin yatarak tedavi hizmetlerini de ifa ederler ve bu klinik personeline başkaca nöbet hizmetleri verilmez.” Hükmüne göre nöbet tutar.

Anlayışınız için teşekkür eder, saygılar sunarız.

c. Aile Hekimleri ve Toplum Sağlığı Merkezi Hekimlerinin Acil Sağlık Hizmetleri Nöbetleri.

Aile Hekimliği Kanunu’nun 2. maddesinde “***Aile hekimi; kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın her kişiye kapsamlı ve devamlı olarak belli bir mekânda vermekle yükümlü, gerektiği ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan aile hekimliği uzmanı veya Sağlık Bakanlığının öngördüğü eğitimleri alan uzman tabip veya tabiptir.***” hükmü ile aile hekimlerinin görev tanımı yapılmıştır. Bu tanımda aile hekimlerinin adli nöbet, otopsi görevi ve yerinde ölü muayenesi görevi olduğu tanımlanmamıştır. Bu görevlerle ilgili bir çerçevede çizilmemiştir.

Anayasanın 128. maddesi uyarınca “***memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.***” hükmüne göre, aile hekimlerinin görev ve yetkilerinin 5258 sayılı

Aile Hekimliği Kanununun 2. maddesi ile düzenlenmiş olmasına rağmen, Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliğinde, 10. maddesinin 5. fıkrasında; “ Adli tıp kurumunun doğrudan hizmet vermediği ve hastane bulunan yerlerde yerinde ölü muayenesi dışındaki adli tıp hizmetleri hastaneler tarafından verilir. Yerinde ölü muayenesi hizmetleri, mesai saatleri içinde toplum sağlığı merkezi hekimlerince, mesai saatleri dışında öncelikle toplum sağlığı merkezi hekimleri olmak üzere aile hekimleri ve kamu hastaneleri dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki hekimlerin de dâhil edilebileceği icap nöbeti şeklinde sunulur. Hastane bulunmayan ilçe merkezleri ve entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde acil sağlık hizmetleri ile adli tabiplik hizmetleri; mesai saatleri içinde aile hekimleri, mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde ise ilçe merkezindeki, toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde çalışan hekimler ve aile hekimlerinin toplamı dikkate alınarak icap veya aktif nöbet uygulamaları şeklinde yürütülür.” hükmü getirilmiştir.

Diğer Kanun ve Yönetmeliklere bakacak olursak, 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 10. maddesi; “*Adli Tıp Kurumu şube müdürlüğünde görevli personel, Adalet Bakanlığınca görev sınırları belirlenen yerlerde bulunan mahkemeler, hakimlikler ve savcılıklar tarafından adli tıpla ilgili olmak üzere gerekli görülecek otopsi, muayene ve keşifleri, gerekirse olay yerine de gitmek suretiyle yaparak bu hususta rapor vermek ve yapılan davet üzerine sözlü görüşlerini bildirmekle yükümlüdür. Adli Tıp Kurumu şube müdürlüğü bulunmayan yerlerde bu görevler adli tabip ve diğer personel tarafından yerine getirilir.*”

Adli Tıp Kurumu Kanunu’nun bu maddesine istinaden, Adli Tıp Kurumunun doğrudan hizmet verdiği yerlerde adli tıp hizmetleri(adli nöbet, otopsi, yerinde ölü muayenesi) adli tıp kurumu tarafından verilmesi gerekmektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 64. ve 65. maddesine göre ancak bilirkişi görevlendirmesi Cumhuriyet savcıları ve hâkimler tarafından yapılabilir. Aynı Kanunun 86. ve 87. maddesinde adli muayene ve otopsi’ nin tanımı yapılmıştır. Ölünün kimliğini belirleme ve adli muayene: madde 86 – (1) Engelleyici sebepler olmadıkça ölü muayenesinden veya otopsiden önce ölünün kimliği her suretle ve özellikle kendisini tanıyanlara gösterilerek belirlenir ve elde edilmiş bir şüpheli veya sanık varsa, teşhis edilmek üzere ölü ona da gösterilebilir. (2) Ölünün adli muayenesinde tıbbî belirtiler, ölüm zamanı ve ölüm nedenini belirlemek için tüm bulgular saptanır. (3) Bu muayene, Cumhuriyet

savcısının huzurunda ve bir hekim görevlendirilerek yapılır. Otopsi: madde 87 – (1) Otopsi, Cumhuriyet savcısının huzurunda biri adli tıp, diğeri

patoloji uzmanı veya diğer dallardan birisinin mensubu veya biri pratisyen iki hekim tarafından yapılır. Müdafî veya vekil tarafından getirilen hekim de otopside hazır bulunabilir. Zorunluluk bulunduğu otopsi işlemi bir hekim tarafından da yapılabilir; bu durum otopsi raporunda açıkça belirtilir. (2) Otopsi, cesedin durumu olanak verdiği takdirde, mutlaka baş, göğüs ve karnın açılmasını gerektirir. (3) Ölümünden hemen önceki hastalığında öleni tedavi etmiş olan tabibe, otopsi yapma görevi verilemez. Ancak, bu tabibin otopsi sırasında hazır bulunması ve hastalığın seyri hakkında bilgi vermesi istenebilir.

Adli Tıp Kurumunun doğrudan hizmet vermediği hastane bulunan yerlerde, adli tıp hizmetleri, otopsi ve yerinde ölü muayenesi yapılmayıp mevtanın hastaneye getirildiği durumlarda adli muayene (ölü muayenesi), hastanede görevli hekimler tarafından yapılması gerekmektedir.

Rize Aile Hekimleri Derneğinin yapmış olduğu başvuru sonrası; *Danıştay Beşinci Dairesinin, 13/10/2015 günlü, E:2013/6038, K:2015/7834 ve Rize İdare Mahkemesinin 26/01/2016 günlü, E:2015/887, K:2016/29 sayılı kararlarında;*

" 25.05.2010 tarih ve 27591 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği'nin "Çalışma saatleri" başlıklı 10. maddesinin 5. fıkrasında adli tıp kurumunun doğrudan hizmet vermediği ve hastane bulunan yerlerde yerinde otopsi dışındaki adli tıp hizmetlerinin hastaneler tarafından verileceği, yerinde otopsinin mesai saatleri içerisinde toplum sağlığı merkezi hekimlerince yapılacağı, hastane bulunmayan ilçe merkezleri ve entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde acil sağlık hizmetleri ile yerinde otopsi hizmeti dışındaki adli tabiplik hizmetlerinin; mesai saatleri içinde aile hekimleri, mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde ise ilçe merkezindeki, toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde çalışan hekimler ve aile hekimlerinin toplamı dikkate alınarak icap veya aktif nöbet uygulamaları şeklinde yürütüleceği belirtildikten sonra aynı fıkranın (a) bendinde hastane bulunmayan ilçe merkezlerindeki adli tıbbi hizmetleri ile acil sağlık hizmetlerinin mesai saatleri dışında ilçedeki toplum sağlığı merkezi hekimleri ve aile hekimlerince icap veya aktif nöbet şeklinde yürütüleceği kurala bağlanmış, ancak söz konusu Yönetmeliğin dayanağı olan 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'nda dava konusu işlemin kurulduğu tarihte farklı bir statüde görev yapan aile hekimlerine Kanunda çerçevesi çizilip tarifi yapılan ve imzalanan sözleşmelerle de sınırları belirtilen görevleri dışında başka görevler verilmesini olanaklı kılan yasal bir hükme yer verilmemiştir.

Rize Valiliği İl Halk Sağlık Müdürlüğü'nce kurulan işlem, yukarıda sözü edilen Yönetmeliğin değinilen hükmüne dayandırılmakta ise de; 5258 sayılı Kanunda belirtilen görevler dışında aile hekimlerine görev verilmesini mümkün kılan bir kural bulunmadığından anılan Yönetmeliğe dayalı olarak kurulan dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir" şeklinde mahkeme kararı da mevcuttur.

Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliğinin 10. Maddesinde Hastane bulunmayan ilçe merkezleri ve entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde acil sağlık hizmetleri ile yerinde otopsi hizmeti dışındaki adli tabiplik hizmetlerinin; mesai saatleri içinde aile hekimleri, mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde ise ilçe merkezindeki, toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde çalışan hekimler ve aile hekimlerinin toplamı dikkate alınarak İlçe merkezindeki toplam hekim sayısı altı veya daha az ise icap, altıdan fazla ise aktif nöbet şeklinde yürütüleceği düzenlenmiş olmasına rağmen bu nöbet türleri ile de aile hekimlerin uzun saatler çalıştırılmaları halinde

dinlenme haklarının ihlali söz konusu olacağı gibi yapılan bu görevlendirmenin hukuki dayanağı olmadığı aşikardır.

d. Tek Uzman Hekim Nöbetleri

Yataklı Tedavi Kurumlarının 42. Maddesinin A fıkrasında **İcapçı nöbetinin, uzman adedi nöbet tutacak miktarlardan az, fakat birden fazla olan kurumlarda tutulacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme uyarınca icapçı nöbeti için o alandaki uzman hekim sayısının en az iki olması gerekmektedir.**

İcapçı nöbeti (Ev nöbeti): Ev nöbetçisi mesai saatleri dışında kurumun idari ve tıbbi her türlü gereklerinden sorumludur. **Ev nöbetçisi akşam vizitlerini yapmaya, mesai dışında bulunduğu yeri bildirmeye, kuruma her davette gelmeye mecburdur.**

İcap nöbeti tutan hekimin görevli olduğu hastanede yatan hastaların akşam vizitini yapması mevzuat gereğidir. Bazı illerde idareler tarafından hekimin sağlık kurumunun personeli olmadığı başka bir sağlık kurumunun branş icabı nöbetini yerine getirmesi için

hekimlere görevlendirmeler yapılmaktadır. Bir hekimin aynı gün iki farklı sağlık kurumunda görevli olmasının mümkün olamayacağı da aşikar olduğundan bu durumun hukuka aykırı olduğu aşikardır.

e. %40 ve üzeri engel oranına sahip hekimin nöbetten muafiyet hakkı:

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu: **Madde 101 –.** **Engelli memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.**

ENGELLİ KAMU PERSONEL SEÇME SINAVI VE ENGELLİLERİN DEVLET MEMURLUĞUNA ALINMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 2/1/2014 No : 2014/5780

MADDE 4- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; (ç) **Engelli:** Doğuştan veya sonradan; bedensel, zihinsel, ruhsal, duysal ve sosyal yetenekleri bakımından *engel oranının yüzde kırk veya üzerinde ve çalışabilir durumda olduğunu mevzuat hükümlerine göre alınacak sağlık kurulu raporu ile belgeleyenleri ifade eder.*

T.C. DANIŞTAY Beşinci Daire Esas No : 2013/7100 Karar No : 2015/8746 “ *icapçı nöbeti (ev nöbeti)nde ise; kişinin gece kurumda kalmamasına rağmen, kurumdan çağrıldığı takdirde kuruma gitmesi ve çalışması gerekmesi karşısında, bu nöbetinde gece nöbeti kapsamında olduğu sonucuna varılmıştır”* demek ile *icap nöbetinin de gece nöbeti olduğunu kabul etmiştir.*

e. Gebelik ve analık izninde nöbet:

Devlet Personel Başkanlığı 30.05.2013 tarih 7617 sayılı görüş yazısında; **"-Doğum yapmış memura 101 inci maddede belirlenmiş süreler içerisinde gece nöbeti veya vardiyası görevi verilemeyeceği,"** açıklamasında bulunmuştur.

Devlet Personel Başkanlığının görüş yazısında atıfta bulunduğu madde, 23.07.1965 tarih ve 12056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun **"Günün 24 Saatinde Devamlılık Gösteren Hizmetlerde Çalışma Saat Ve Usulünün Tespiti"** başlıklı 101. maddesindeki; **"Günün yirmi dört saatinde devamlılık**

gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir.

Ancak, kadın memurlara; *tabip raporunda belirtilmesi halinde hamileliğin yirmi dördüncü haftasından önce ve her halde hamileliğin yirmi dördüncü haftasından itibaren ve doğumdan sonraki (Değişik: 6495 sayılı Kanunun 8 inci maddesi) iki yıl süreyle gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.* " hükümleri mevcuttur.

D. NÖBET SONRASI DİNLENME-İZİN HAKKI/NÖBET-FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinin 41. Maddeye göre; *Gece nöbeti tutanlara ertesi gün görev verilemez. Geceyi yoğun mesai ile uykusuz geçiren personele, kurumun personel durumu ve imkânları müsait olmak, hizmeti aksatmamak kaydıyla evinde veya kurum içerisinde lüzum görüldüğü sürece dinlenmesi için baştabip izin verebilir. (Sonuç olarak nöbet sonrası çalışma izni başhekimin taktir yetkisindedir.)*

Hafta tatillerinde ve resmi tatil günlerinde nöbet tutanlara hizmeti aksatmamak kaydıyla diğer iş günlerinde nöbet süresi kadar izin verilebilir.

İzin kullandırılmayan hekimlere ise nöbet karşılığında ücret ödeneceği 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek 33. Maddesinde düzenlenmiştir.

Bu madde uyarınca; Yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetlerinde haftalık çalışma süresi dışında normal, acil veya branş nöbeti tutarak, bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen personele, izin suretiyle karşılanamayan her bir nöbet saati için (nöbet süresi kesintisiz 6 saatten az olmamak üzere) nöbet ücreti ödenecektir. Ancak ayda 130 saatten fazlası için ödeme yapılmayacaktır.

İcap nöbeti tutan ve bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen personele ise; izin suretiyle karşılanamayan her bir icap nöbeti saati için, icap nöbeti süresi kesintisiz 12 saatten az olmamak üzere, yukarıda nöbet ücreti için belirlenen ücretin yüzde 40'ı tutarında icap nöbet ücreti ödenecektir. Bu şekilde ücretlendirilebilecek toplam icap nöbeti süresi aylık 120 saati geçemeyecektir. Bu madde uyarınca yapılacak ödemelerin kurumların döner sermaye bütçesinden karşılanacağı düzenlenmiştir.

Bu madde hükmü, üniversitelerin yataklı tedavi kurumlarında çalışan asistanlar için de uygulanmaktadır.

Danıştay 8.Dairesi'nce 2547 sayılı yasaya tâbi olan doktorlara da nöbet ücreti ödemesi gerektiğine karar vermiştir. (Danıştay 8. Dairesinin 2012/9336 esas ve 2015/7813 karar numaralı kararı ile Danıştay 8. Dairesinin 2013/3412 esas ve 2015/8046 karar numaralı kararı)

Anayasa Mahkemesi ALİ AKAY BAŞVURUSU (Başvuru Numarası: 2017/33784)
Karar Tarihi: 15/12/2020 R.G. Tarih ve Sayı: 2/2/2021-31383“Başvuran 657 sayılı Kanun'a tabi uzman hekimlere bu ödemenin yapıldığını ve emeğinden karşılıksız yararlandığını ifade etmiştir. Başvurucu 657 sayılı Kanun'a tabi personel ile 2547 sayılı Kanun'a tabi tıpta uzmanlık öğrencilerine nöbet ücreti ödenirken 2547 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan uzman doktorlara nöbet ücreti ödenmemesinin eşitlik ilkesine aykırı olduğunu iddia etmektedir. Sonuç olarak başvuru bu gerekçelerle ücrette adaletin sağlanması, adil

yargılanma ve mülkiyet hakları ile eşitlik ilkesi, zorla çalıştırma ve angarya yasağının ihlal edildiği iddia etmiştir.

Anayasamızın “Mülkiyet hakkı Madde 35 – Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz” şeklindedir. İcap ücreti mülkiyet hakkı kapsamındadır.

Anayasa Mahkemesince 2547 sayılı Kanun hükümlerine tabi uzman doktor olarak görev yapan başvurucuya tuttuğu acil, yoğun bakım ve icap nöbetlerine ilişkin olarak 657 sayılı Kanun'un ek 33. maddesinde yer alan hüküm gerekçe gösterilerek nöbet ücretleri ödenmediği hâlde anılan Kanun hükmü uyarınca başvuru ile aynı şekilde yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri ve 112 Acil sağlık hizmetlerinde haftalık çalışma süresi dışında normal, acil veya branş nöbeti tutarak bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen 657 sayılı Kanun'a tabi memurlar ve sözleşmeli personel ile 2547 sayılı Kanun'a tabi tıpta uzmanlık öğrencilerine nöbet ücreti ödendiği belirtilmiştir. Ayrıca 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun ek 9. maddesi uyarınca Sağlık Bakanlığı ile üniversitelerce birlikte kullanılan sağlık tesislerinde nöbet tutan öğretim üyelerine de nöbet ücreti ödenmesine ilişkin bir düzenleme olduğu ifade edilmiştir (Tevfik İlker Akçam, §§ 43, 48).

Anayasa Mahkemesi 2547 sayılı Kanun'un 3. maddesinde *öğretim elemanları olarak sayılan öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlilerinin nöbet hizmetine tabi olmaları durumunda nöbet ücreti alıp alamayacaklarına ilişkin bir düzenleme yapılmadığına ve başvurusunun nöbet tuttuğu, bunun yanı sıra icap nöbeti de tuttuğu yani İdarenin başvurusunun iş gücünden uzman doktor olarak yararlandığı ancak 657 sayılı Kanun'un ek 33. maddesinde sayılan kişilerden olmadığı gerekçesiyle nöbet ücretinden yararlandırılmadığına vurgu yapmış ve aynı sağlık kuruluşlarında nöbet hizmetine tabi olup nöbet ücretine hak kazanan kişilerin karşılaştırma yapmaya müsait olacak şekilde benzer durumda olduklarının açık olduğunu tespit ederek diğer sağlık personeline nöbet ücreti ödenip 2547 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan uzman doktorlara ödenmemesinin farklı muamele teşkil ettiğine işaret etmiştir* (Tevfik İlker Akçam, §§ 44, 47, 49).

Kamu personeli hakkında yerine getirilen hizmetin şartları ile mali hakların belirlenmesine ilişkin farklı düzenlemelerin yapılmasının söz konusu olabileceğine değinilen bu kararda; *aynı nitelikte kamu hizmeti veren ve uzman doktorların da dâhil olduğu 657 sayılı Kanun'a tabi personel ile 2547 sayılı Kanun'a tabi tıpta uzmanlık öğrencilerine, ayrıca Sağlık Bakanlığı ile üniversitelerce birlikte kullanılan sağlık tesislerinde nöbet tutan 2547 sayılı Kanun'a tabi öğretim üyelerine nöbet ücreti ödenirken üniversite hastanelerinde 2547 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan uzman doktorlara nöbet ücreti ödenmemesinin nesnel ve makul bir gerekçeye dayandırılmasını gerektirecek bir sebep bulunmadığı görüldüğüne, ayrıca müdahalenin nesnel ve makul bir gerekçeye dayandığı yolunda bir tespite ulaşılmasını gerektiren somut bir verinin bulunmadığına değinilmiştir. Anayasa Mahkemesi bu gerekçelerle kamu otoritesinin ortaya çıkardığı farklılığın başvurusunun mülkiyet hakkına yönelik ayrımcı bir muameleye yol açtığı sonucuna varmıştır* (Tevfik İlker Akçam, §§ 56, 57).

Somut olayda da anılan ilkelerden ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu nedenlerle *2547 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan uzman doktor olarak çalışan başvurucuya tuttuğu icap nöbeti ücreti ödenmeyerek 657 sayılı Kanun'a tabi uzman doktorlar ile 2547 sayılı Kanun'a tabi uzman doktorlar arasında nöbet ücreti yönünden bir farklılık*

yaratıldığı dikkate alındığında bu durumun mülkiyet hakkına yönelik ayrımcı bir muameleye yol açtığı anlaşılmaktadır. Buna göre olayda objektif ve makul bir gerekçe gösterilmeden mülkiyet hakkına yapılan ayrımcı müdahale nedeniyle başvurucuya aşırı bir külfet yüklenmesine yol açılmıştır. Dolayısıyla başvuru konusu olayda mülkiyet hakkı bağlamında ayrımcılık yasağının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesinde güvence alınan ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde 2547 sayılı Kanuna tabii olan uzman doktorlara da nöbet ve icap nöbet ücretinin ödenmesi gerektiği açıktır ve bu yönde işlem tesisi için gerektiği hukuk devletinin gereği olduğu aşıkardır. “ şeklindedir.

Uzmanlık eğitimi gören asistan hekimler açısından nöbet ücreti;

Ayrıca T.C. Anayasası'nın 55. Maddesinde; “*Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır*” denilmektedir. Bu kapsamda fiilen yaptığı göreve ilişkin ücretten yararlandırılmaması hukuka aykırı olduğu gibi Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle korunan temel hak ve hürriyetleri de ihlal etmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek 33 üncü maddesine göre *doğrultusunda nöbet ücreti ödenmesi veya bunun yerine nöbet izni kullandırılması, idari usul ve içtihatlarla kabul edilen bir uygulamadır.*

03 Eylül 2022 tarih ve 31942 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, yayımlandığı gün yürürlüğe giren Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği m.11(5) de “... **Gece nöbeti tutan uzmanlık öğrencileri nöbetin ertesi günü sağlık hizmeti sunumunda görev almaz...**” hükmüne yer verilmiştir. **Bu hüküm doğrultusunda, gece nöbeti ertesi günü sağlık hizmeti sunulması yasaklanmıştır. Hükümden de anlaşılacağı üzere nöbet ertesi yasaklanan, uzmanlık eğitim kapsamındaki eğitim veya araştırma faaliyetleri değil sağlık hizmeti sunumudur.**

Yönetmelik, yayımlandığı 03 Eylül 2022 tarihinde yürürlüğe girerek Resmi Gazete ilamı niteliği sebebiyle başkaca bir usule gerek kalmaksızın, doğrudan hüküm ve sonuç doğurmaktadır. Eğitim nedeni ile sağlık kuruluşunda **eğitim veya araştırma faaliyetlerine katılan asistan hekimlerin nöbet sonrası mesailerine devam ettikleri kabulü gereklidir ve fazla çalışma ücretlerinin ödenmesi hukuka uygun olduğu aşikardır.**

İcap nöbetlerinin tanımlandığı Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği’nin 42/c maddesinde; “Uzman adedi nöbet tutacak miktarlardan az, fakat birden fazla olan kurumlarda uzmanlar sırayla ev nöbetini tutarlar. Bunun için, aylık ev nöbet listeleri hazırlanır. Ev nöbetçisi mesai saatleri dışında kurumun idari ve tıbbi her türlü gereklerinden sorumludur. Ev nöbetçisi akşam vizitlerini yapmaya, mesai dışında bulunduğu yeri bildirmeye, kuruma her davette gelmeye mecburdur.” Hükümüne yer verilmiştir.

İlgili Yönetmelik maddesi ile ilgili olarak İzmir 3. İdare Mahkemesi verdiği kararda 657 Sayılı Kanun’daki hükmün açık olduğunu belirterek “**Sadece davet üzerine sağlık kurumuna gidilerek fiilen çalışılan süreler için değil aynı zamanda evde geçirilen icap nöbeti süreleri için de nöbet ücreti verilmesi veya izin kullandırılması gerektiğinden idarenin işleminde hukuka uyarlılık görülmemiştir**” denilerek idarenin red işlemini iptal etmiştir. Danıştay, verdiği kararda, **idare mahkemesinin kararının usul ve hukuka uygun olduğuna karar vererek ‘İcap nöbetinde evde geçen süreler içinde izin veya ücret verileceğine dair ‘ idare mahkemesinin kararını onamıştır.**

Anayasa’nın 18. maddesinde zorla çalıştırma yasağıyla birlikte angaryanın da yasak olduğu belirtilmiştir. Sözleşme’ de yer almayan bu ifade, Anayasa’nın 18. maddesinin gerekçesinde “kişinin emeğinin karşılığını almadan zorla çalıştırılması”; Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da “bir maldan ya da bir kişinin çalışmasından karşılıksız yararlanma” şeklinde tanımlanmıştır (AYM, E.2011/150, K.2013/30, 14/2/2013; E.2006/21, K.2006/38, 13/3/2006). Buna göre angarya, zorla çalıştırmanın bedel ödenmeksizin yaptırılan şekli olarak kabul edilebilir. Dolayısıyla angarya yasağı ile ilgili şikâyetlerin de zorla çalıştırma yasağı kapsamında incelenmesi gerekir (Halil Üstündağ, B. No: 2013/5062, 14/1/2014, § 24).

İş Kanunu ile ilgili örnek vermek gerekirse haftalık 45 saati aşan çalışmalar fazla mesai kapsamında değerlendirilerek ödemesi yapılmakta yani işçi, çalışmasının karşılığını ücret adı altında almakta iken; davacı müvekkilin 120 saati aşan ve neredeyse 2 katı kadar olan çalışmasının karşılığı ne ücret olarak ne de dinlenme hakkı olarak karşılanmamaktadır. Söz konusu durum açıkça Anayasa’nın eşitlik ilkesi ve angarya yasağı ile dinlenme hakkını ihlal etmektedir.

Mevzuat ve yüksek mahkeme içtihatları göz önüne alınarak düzenlediğimiz bu metnin sayın üyelerimizin günlük yaşamında sıkça karşılaştıkları problemlerin çözümünde yol göstermesini ummaktayız.

Haklarımızı bilelim ki haksızlığa uğramayalım. Hekim Birliği Sendikası Hukuk Birimi olarak haksızlığa uğradığını düşünen tüm üyelerimizin yanında olduğumuzu tekrar sizlere arz

etmek istiyoruz. 7 gün 24 saat <https://www.hekimbirlikxen.org/> adresinden ulaşabileceğiniz internet sitemizden veya ekli görselde bulunan telefon numaralarımızdan bizlere ulaşabilirsiniz.

Yönetim Kurulumuz adına hepinize saygılarımı sunarım. ARTIK SEN YOK BİZ VARIZ VE HEPİMİZ HEKİM BİRLİĞİYİZ.

***Opr. Dr. Çağlar YILDIRIM
Hekim Birliği Sendikası
Hukuk İşlerinden Sorumlu
Genel Başkan Yardımcısı***

EKLER:

Çalışma hayatı ve ortamından
kaynaklanan soru ve sorunlarınız için
Danışma Hattı

0 554 967 58 44

"BEYAZ KOD"
İhbarlarınız için 7 Gün 24 Saat

0 554 665 00 35

Kamu Personel Hukuku İle İlgili Dava Açılması
Taleplerinin; Sendikamız'ın Web Sitesi'ndeki
ONLINE HUKUK DESTEK FORMU Üzerinden, İlgili Tüm
Belgelerin Sisteme Yüklenmesi, Olayların ve Süreç
Açıklamalarının Da Ayrıntılı Yazılması Suretiyle
Yapılması Gerekmemektedir.

Veri Güvenliğinin Sağlanabilmesi ve İş Takibinin Yapılabilmesi İçin;
Whatsapp Üzerinden Yapılan Başvurular Kabul Edil(e)meyecektir.

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/1084
KARAR NO : 2014/1416

DAVACI : SEVİM SAŞÇI
VEKİLİ : AV. İBRAHİM ATILA
518 Sokak No:13 D:1 Şirinyer Buca/İZMİR

DAVALI : DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
VEKİLİ : AV. SERAP EKERCAN
Cumhuriyet Bulv. No:144 Alsancak Merkez/İZMİR

DAVANIN ÖZETİ : Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde memur olarak görev yapan davacının, her icap nöbetinin asgari 12 saat olarak uygulanması suretiyle icap nöbetinde geçirilen süreler karşılığında izin kullandırılması, izin kullandırılmamasının mümkün olmaması durumunda ise icap nöbeti ücretinin ödenmesi istemiyle yapılan 24.08.2012 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin; icap nöbetinin asgari 12 saat olarak uygulanmasının Yasal zorunluluk olduğu, nöbet süresince her an için göreve hazır halde bulunduğu, fiilen geçirilen sürelerin hesap edilmesinin mevzuata aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usul yönünden; davanın süre aşımı nedeniyle reddi gerektiği, esas yönünden ise; davacının icapçı şeklinde nöbet tuttuğu, davacıya icap nöbeti nedeniyle hastanede fiilen hazır bulunduğu süre hesaplanarak izin verildiği, işlemin mevzuata uygun olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İzmir 3. İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizin 12/12/2013 tarih ve 2012/2156 Esas, 2013/2030 sayılı kararının İzmir Bölge İdare Mahkemesi 1.Kurulu'nun 20/05/2014 gün ve 2014/3529 Esas, 2014/3523 sayılı kararı ile uyuşmazlığın heyet olarak karara bağlanması gerektiği gerekçesiyle bozulması üzerine dava dosyası yeniden incelenmek suretiyle işin gereği görüldü:

Dava, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde memur olarak görev yapan davacının, her icap nöbetinin asgari 12 saat olarak uygulanması suretiyle icap nöbetinde geçirilen süreler karşılığında izin kullandırılması, izin kullandırılmamasının mümkün olmaması durumunda ise icap nöbeti ücretinin ödenmesi istemiyle yapılan 24.08.2012 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 33. maddesinin birinci fıkrasında, "Yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetlerinde haftalık çalışma süresi dışında normal, acil veya branş nöbeti tutarak, bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele, izin suretiyle karşılanamayan her bir nöbet saati için (nöbet süresi kesintisiz 6 saatten az olmamak üzere), aşağıda gösterilen gösterge rakamlarının aylık katsayısı ile çarpılması sonucu hesaplanacak tutarda nöbet ücreti ödenir. Ancak ayda 130 saatten fazlası için ödeme yapılmaz. Bu ücret damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz." hükmüne; dördüncü fıkrasında ise, "İcap nöbeti tutan ve bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele, izin suretiyle karşılanamayan her bir icap nöbeti saati için, icap nöbeti süresi kesintisiz 12 saatten az olmamak üzere, yukarıda nöbet ücreti için belirlenen ücretin yüzde

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/1084

KARAR NO : 2014/1416

40'ı tutarında icap nöbet ücreti ödenir. Bu şekilde ücretlendirilebilecek toplam icap nöbeti süresi aylık 120 saati geçemez." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde memur olarak görev yapan davacının 24.08.2012 tarihli dilekçe ile her icap nöbetinin asgari 12 saat olarak uygulanması suretiyle icap nöbetinde geçirilen tüm süreler karşılığında izin kullandırılması, izin kullandırılmamasının mümkün olmaması durumunda ise icap nöbeti ücretlerinin ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun idarece altmış gün içinde cevaplanmayarak reddi üzerine 07.12.2012 havale tarihli dava dilekçesiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, 657 sayılı Kanunun ek 33. maddesinin dördüncü fıkrasının açık hükmü karşısında, sadece davet üzerine sağlık kurumuna gidilerek fiilen çalışılan süreler için değil aynı zamanda evde geçirilen icap nöbeti süreleri için de nöbet ücreti verilmesi veya izin kullandırılması gerektiğinden, bu yönde yapılan 24.08.2012 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin dava konusu işlemden hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; **dava konusu işlemin iptaline**, aşağıda dökümü yapılan ve davacı tarafından karşılanan 204,80 TL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, davalı idare tarafından yapılan 9,00 TL yargılama giderinin davalı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 750,00 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra taraflara iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 31/10/2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
EKREM ATICI
28434

Üye
GÖZDE YOKUŞ
101770

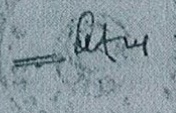
Üye
MUHARREM ŞEN
165797

YARGILAMA GİDERLERİ(DAVACI) :

Başvurma Harcı	21,15 TL
Karar Harcı	21,15 TL
Vekalet Harcı	3,30 TL
İtiraz Harcı	68,60 TL
Posta Gideri	90,60 TL
TOPLAM	204,80 TL

YARGILAMA GİDERLERİ(DAVALI) :

Posta Gideri	9,00 TL
TOPLAM	9,00 TL

Aslının Aynıdır

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2018/4451
Karar No : 2019/3122

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü
VEKİLLERİ : Av. Banu Genç, Av. Serap Ekercan, Av. Esra Firtına,
Av. Meltem Çaylak
Cumhuriyet Bulvarı No:144 - Alsancak / İZMİR
KARŞI TARAF (DAVACI) : Sevim Saşçı
VEKİLİ : Av. İbrahim Atıla
İnkılap Mah. 519. Sok. No:7 D:1 - Şirinyer - Buca / İZMİR

İSTEMİN KONUSU : İzmir 3. İdare Mahkemesinin 31/10/2014 tarih ve E:2014/1084, K:2014/1416 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

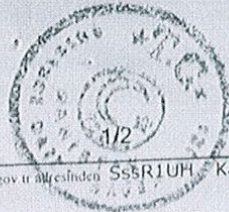
Dava konusu istem: Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi Hastanesinde memur olarak görev yapan davacı tarafından, her icap nöbetinin asgari 12 saat olarak uygulanması suretiyle icap nöbetinde geçirilen süreler karşılığında izin kullandırılması, izin kullandırılmasının mümkün olmaması durumunda ise icap nöbeti ücretinin ödenmesi talebiyle yapılan başvurunun zimnen reddine ilişkin işlemin iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: İzmir 3. İdare Mahkemesince, 657 sayılı Kanun uyarınca sadece davet üzerine sağlık kurumuna gidilerek fiilen çalışılan süreler için değil aynı zamanda evde geçirilen icap nöbeti süreleri için de nöbet ücreti verilmesi veya izin kullandırılması gerektiğinden, davacı tarafından bu yönde yapılan başvurunun zimnen reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davalı idare tarafından, davacıya icap nöbeti nedeniyle hastanede fiilen hazır bulunduğu süre hesaplanarak izin verildiği, hastaneye gelirken ve görevi bittikten sonraki evine ulaşımının hastane aracı ile yapıldığı belirtilerek dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı bu nedenle aksi yönde verilen idare mahkemesi kararının bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından, savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ Dilek GÜL'ÜN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden S55R1UH - KaUvTqg - T8G2VPG - P1TzFE ile erişebilirsiniz.

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2018/4451
Karar No : 2019/3122

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onikinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İdare ve vergi mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarenin temyiz isteminin reddine,
2. Dava konusu işlemin yukarıda özetlenen gerekçeyle iptali yolundaki İzmir 3. İdare Mahkemesinin 31/10/2014 tarih ve E:2014/1084, K:2014/1416 sayılı temyize konu kararının **ONANMASINA,**
3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına,
4. Dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine,
5. 2577 sayılı Kanun'un (Geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen) 54. maddesinin birinci fıkrası uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 26/04/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili

Nüket

YOKLAMACIOĞLU

Üye

Emel

CENGİZ

Üye

Mahmut

DOĞAN

Üye

Erhan

ÇAKAN

Üye

Sami

KARATEKİN

